

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid (SZW)
Minister van Gennip

Datum
5 juni 2024
Uw kenmerk
2024-0000118128
Telefoon
0703738393

Onderwerp

VNG Reactie wijziging Besluit inburgering 2021

Via deze weg reageert de VNG op de consultatie over de voorgenomen wijziging van het Besluit inburgering 2021. De VNG reageert op twee onderdelen van de voorgestelde wijziging.

- 1. Het opnemen van een bepaling die ziet op het mogelijk maken dat de jongeren taaluren Nederlands als tweede taal en Kennis van de Nederlandse samenleving mee kunnen tellen voor de taaluren eis van de zelfredzaamheidsroute (Z-route). Het betreft uren die gevolgd worden of zijn in het praktijkonderwijs (pro) of het voortgezet speciaal onderwijs (vso).**

De VNG ondersteunt de voorgestelde wijziging en heeft daarbij enkele aandachtspunten en suggesties ter verbetering:

Ook voor entreeonderwijs

In de consultatie wordt de vraag gesteld of het wenselijk is om uren in entreeonderwijs mee te tellen voor de taalurennorm in de Z-route. De VNG vindt dat wenselijk, omdat ook het entreeonderwijs bijdraagt in het leren en verwerven van de Nederlandse taal. En omdat het combineren van entreeonderwijs en de Z-route in de praktijk lastig te combineren is, en met dit voorstel het volgen van regulier onderwijs wordt gestimuleerd. In het verlengde daarvan zou de VNG ook graag zien dat de uren in het entreeonderwijs meegeteld kan worden voor de groep die afschaalt van de B1-route naar A2 niveau, of wijzigt van de B1-route naar de Z-route.

Met terugwerkende kracht

De voorgestelde wijziging komt voort uit het lerend stelsel waarin de wet is opgezet, wat betekent dat meerdere gemeenten en andere uitvoeringspartners hier in de dagelijkse uitvoeringspraktijk vaker tegenaan lopen. In dat kader heeft het de voorkeur om dit onderdeel van de wijziging ook met terugwerkende kracht te laten plaatsvinden. Zodat de eerder gevolgde vrijstellende uren ook voor jongeren die momenteel de Z-route doorlopen worden meegeteld.

Leerbaarheidstoets

Sinds de Wi2021 nemen gemeenten bij de start van de inburgering de leerbaarheidstoets af, die inzicht zou moeten geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgeringsplichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn. De VNG vraagt om een vrijstellingsmogelijkheid voor het afnemen van de leerbaarheidstoets als de gemeente van mening is dat er voldoende informatie beschikbaar is om de juiste leerroute vast te stellen, bijvoorbeeld vanuit het onderwijsverleden van de inburgeraar. Dat is vaak het geval wanneer er ISK onderwijs is gevolgd, maar kan in bepaalde gevallen ook gelden voor de groep die eerder pro, vso of entreeonderwijs heeft gevolgd. Het onnodig afnemen van de leerbaarheidstoets kan tot verwarring en ontmoediging leiden, en vraagt onnodige capacitaire inzet.

Verklaring onderwijstijd aan de gemeente

Bij voorkeur ontvangt de gemeente een geautomatiseerd bericht wanneer een niet-vrijstellend onderwijstraject wordt beëindigd. De huidige ICT-systemen en de beschikbare informatie bij DUO laten die inrichting nog niet toe. De VNG heeft de wens dat daaraan gewerkt gaat worden. De voorgestelde werkwijze is nu een handmatig proces tussen gemeenten en de onderwijsinstelling. Het is niet ideaal om hier handmatig met formulieren te werken omdat dit mogelijk leidt tot grotere foutmarges en/of vertraging in het proces. Daarnaast vraagt dit, ook in het kader van privacy, om een zorgvuldig proces vanwege de informatieverwerking van persoonsgegevens.

- 2. Het opnemen van een bepaling die regelt dat iemand die de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) heeft afgerond niet daarnaast ook Oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (ONA) hoeft te behalen om te voldoen aan de eisen van de Wet inburgering 2013**

De voorgestelde wijziging leidt bij de VNG tot vragen.

Gelijke behandeling van statushouders onder de Wi2013

Onder de Wi2013 bestond een verplicht examenonderdeel Oriëntatie Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA). Bij deze wet hadden gemeenten geen regierol zoals zij wel kennen in de Wi2021. Dat betekent dat de statushouder zich zelf kan aanmelden bij een aanbieder om de ONA te volgen, en ook zelf verantwoordelijk is voor de financiering (al dan niet via de beschikbare lening).

De Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) is de opvolger van ONA in de Wi2021. Daarin hebben gemeenten een stevige regierol en zijn zij ook verantwoordelijk voor het aanbod en de inkoop van de MAP. Daar is in eerste instantie geen rekening gehouden met een groep inburgeraars onder de Wi2013 die nog de ONA moet afronden. Dat betekent dat het in de praktijk zal verschillen of een gemeente wel of niet bereid is én in de (praktische) mogelijkheid is om de MAP voor deze groep aan te bieden. In dat kader heeft de VNG zorgen over de gelijke behandeling van de statushouders onder de Wi2013, omdat de voorgestelde wijziging kan leiden tot verschillen tussen gemeenten.

Gemeenten hebben op dit moment geen zicht op de totale groep inburgeraars onder de Wi2013 en de gemeentelijke capaciteit is er niet op ingericht omdat hiervoor geen gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn.

Financiering

Het is onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de financiering van de MAP voor de statushouders die onder de Wi2013 vallen aangezien gemeenten daar geen financiering voor ontvangen. Gemeenten krijgen slechts beperkte middelen om ondersteuning te bieden aan de groep

statushouders die onder de Wi2013 valt. Het lijkt onwenselijk dat voor de statushouder, die zelf verantwoordelijk is voor de financiering, de gemeente moet of gaat betalen voor het volgen van de MAP.

Het ministerie van SZW geeft in de consultatie aan dat deze voor gemeenten tot een structurele kostenbesparing leiden. Dat wordt door de VNG niet herkend.

Informatievoorziening

De VNG heeft op dit moment onvoldoende zicht op de beschikbaarheid van de informatievoorziening voor het registreren van de vrijstelling. De statushouders onder de Wi2013 zijn namelijk niet zichtbaar in het DUO-portal Wi2021, het systeem dat gemeenten gebruiken voor de registratie van de MAP voor de statushouders van de Wi2021.

Vergelijkbare trajecten gericht op de werking van de arbeidsmarkt en het vinden van passend werk

Ten slotte wil de VNG benadrukken dat er ook andere trajecten zijn met als doel inzicht te krijgen in de werking van de Nederlandse arbeidsmarkt. Dit vindt ook plaats vanuit de Participatiewet, bijvoorbeeld in samenwerking met ketenpartners zoals het Werkgeversservicepunt en het UWV. Het is voor de VNG onduidelijk waarom dit soort gevolgde vergelijkbare trajecten gericht op (arbeids)participatie niet leidt tot een vrijstelling van de ONA en verzoekt de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om dit te verkennen.

Gemeenten blijven graag meedenken over het verbeteren van de inburgering.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

S.A.M. Dijkma
Voorzitter